نگاه بیرون

روابط مصر و سوریه گرم می‌شود؟

● «روابط احیا شود یا نشود... این برای ما خیلی مهم نیست. ما فقط می‌خواهیم ما را به حال خودمان بگذارند تا زندگی کنیم». «ابوفراس» با این جملات موضع خودش را به صورت خلاصه درباره سفر نخستین مقام رسمی نظام سوریه به قاهره بیان می‌کند؛ سخنانی که تقریبا موضع همه سوری‌هایی است که این روزها به دلیل جنگ در کشورشان به مصر پناه آورده‌اند.

ابوفراس، با کم‌اهمیت جلوه‌دادن تحولاتی که به‌تازگی در روابط بین مصر و سوریه پدید آمده است، می‌گوید: «این سفرها چه تاج‌گلی بر سر ما می‌زند. ما دیگر چیزی نداریم که بخواهیم برایش گریه کنیم یا تأسف بخوریم. همه آرزویمان داشتن یک زندگی آرام برای خود و فرزندان است».

اخیرا «محمد ولید غزال»، وزیر اسکان و توسعه عمرانی سوریه، از راه لبنان وارد قاهره شد تا دیداری چندروزه از مصر داشته باشد. این نخستین سفر یک مقام رسمی سوریه در این سطح به‌ویژه بعد از فراخواندن سفیر مصر از دمشق و تعلیق عضویت سوریه در اتحادیه عرب در سال ۲۰۱۳ بود. به دنبال او، «طراد صالح سالم»، مدیر کل شرکت نفت سوریه، نیز از دمشق وارد قاهره شد. این تحولات برای «ثامر الحموی» که یک پناهنده دیگر سوری است، چندان اهمیتی ندارد. او فقط نگران آن است که نتایج این سفرها به کسانی آسیب برساند که روزگاری پیش از کودتای نظامی علیه «محمد مرسی»، رئیس‌جمهوری سابق مصر، به اشکال گوناگون از انقلاب سوریه حمایت می‌کردند.

همکاری و هماهنگی

به نظر «عصام عبدالشافی»، استاد روابط بین‌الملل در مصر، «دیدار مقامات سوری از مصر با توجه به تحولات سیاسی کنونی، دارای پیام‌های گوناگونی است. یکی از آنها این است که نشان می‌دهد بین دو نظام مصر و سوریه که هر دو نظامیان بر آنها تسلط دارد، نوعی همکاری و هماهنگی وجود دارد». عبدالشافی در گفت‌وگو با الجزیره، می‌افزاید: «از طرف دیگر این‌گونه دیدارها بیانگر نوعی هماهنگی بزرگ در سطح منطقه‌ای است که ایران نیز در آن دخیل است. همچنین بیانگر یک همکاری بین‌المللی است که روسیه نیز در آن دخالت دارد».

او اعمال هرگونه فشار از سوی روسیه بر دولت مصر به‌ویژه بعد از سقوط هواپیمای روسی در این کشور را رد می‌کند و می‌گوید این همکاری‌ها در راستای ایجاد امنیت و ثبات در کل منطقه است، زیرا روسیه درکل از نظام‌های حاکم بر دو کشور سوریه و مصر بدون توجه به خواسته‌ها یا مطالبات مردم، حمایت می‌کند.

توسعه روابط

اما «محمد جمال عرفه»، تحلیلگر سیاسی، بر این باور است دیدار یک مقام بلندپایه سوریه از قاهره درواقع اوج تماس‌هایی است که از قبل بین دو دولت صورت گرفته بود. به گفته او، «طبعا بعد از آن تماس‌ها، روابط این دو کشور دارد وارد یک مرحله رسمی می‌شود».

عرفه در گفت‌وگو با الجزیره، می‌افزاید این دیدارها اوج یک سلسله موضع‌گیری‌ها و اظهارنظرهایی است که پیش‌تر مقامات مصری داشتند؛ درواقع برخورد دولت «عبدالفتاح السیسی» با مسائل سوریه عکس آن چیزی است که دولت مرسی در پیش گرفته بود. این مسئله را می‌شود در نحوه برخورد دولت مصر با پناهندگان نیز مشاهده کرد یا در برخورد با گروه‌های مخالف سوری. این بدان معناست که تغییری اساسی در موضع مصر نسبت به سوریه به وجود آمده است. او سخنانش را این‌طور خلاصه می‌کند: «با تغییر نظام در مصر دیدگاه استراتژیک این کشور نیز به کلی تغییر کرد؛ نظام مرسی چون از انقلاب برخاسته بود، از موج انقلاب در سوریه حمایت می‌کرد. اما نظام السیسی که جهت عکس جنبش‌های بهار عربی بر سرکار آمد، طبیعی بود که از سوریه حمایت کند».

دیدگاه‌های متفاوت

«ناجی الشهابی»، رئیس حزب «نسل دموکراتیک مصر»، دیدار مقامات سوری از مصر را «موضوعی مثبت» تلقی می‌کند و می‌گوید این روابط باید تقویت شود. او در گفت‌وگو با الجزیره، یادآور می‌شود که «به‌هرحال «بشار اسد» یک رئیس‌جمهور منتخب برای کشورش است. ارتش او یکی از ارتش‌های بزرگ عربی است. طبعا آن چیزی که الان در سوریه اتفاق می‌افتد، [تروریسم و داعش] اتفاقات خوبی نیست و می‌تواند برای کل منطقه خطرناک باشد. بنابراین باید جلو این خطرها را گرفت». به نظر الشهابی، آنچه الان رخ داده، درواقع به مثابه «تصحیح روابط مصر و سوریه» است. از این‌رو، او انتظار دارد سوریه به‌زودی سفارت خود را در مصر افتتاح کند و از اتحادیه عرب می‌خواهد در موضع خود نسبت به سوریه بازنگری کرده و حتی کرسی سوریه را یک بار دیگر به نظام اسد تحویل دهد.

طرح پیشنهادی اتحادیه اروپا برای تشکیل نیروی حفاظت مرزی مستقل فردا به رأی گذاشته خواهد شد

پناه‌جویی و حاکمیت از دست رفته مرزی

عکس: AP

بحران پناه‌جویان اگر به فرض محال موجد هیچ تفرقه و شکافی در میان هم‌پیمانان اروپایی نبوده است، اما بدون شک معاهده شنگن و محدوده عبور آزاد آن را تا آستانه فروپاشی پیش برده است؛ خطری که تنها در سایه تفویض اختیارات کنترل مرزی دولت‌ها به نیروهای استقراری بروکسل در مرزهای خارجی محدوده شنگن که یقینا بزرگ‌ترین جابه‌جایی حاکمیتی از زمان معرفی ارز واحد در کشورهای عضو آن اتحادیه است، امکان رفع و رجوع خواهد داشت. این دست‌کم مدعای برخی سران اتحادیه اروپا، ازجمله آلمان و فرانسه است که سر آن دارند تا فردا و پس از هفته‌ها انتظار، از طرح پیشنهادی خود مبنی بر سلب اختیار دولت‌ها از مرزهای قلمرو خود در مواقع اضطراری و تشکیل نیروهای مخصوص گارد مرزی برای نظارت بر مرزهای خارجی محدوده شنگن، بررسی درخواست‌های پناهندگی و بازداشت و چه بسا ارجاع پناه‌جویانی که مدارک کافی ندارند، پرده‌برداری کنند. طرح موردنظر که حاصل ماه‌ها جدال بین اعضای اتحادیه اروپا در چگونگی پاسخ‌گویی به بحران روزافزون پناه‌جویی است، بناست تا روز سه‌شنبه و از سوی کمیسیون اروپایی به رأی گذاشته شود تا بلکه استقرار نزدیک به دو هزار نیروی حفاظت مرزهای خاکی و دریایی که می‌توانند حتی بدون مجوز کشور میزبان نیز به مناطق اعزام شوند، چاره‌ای برای بحران انسانی جاری در پشت سیم‌خاردارهای هم‌پیمانان اروپایی باشد. دیمیتری آوراموپولوس، کمیسر اتحادیه اروپا در امور مهاجرت، ضمن اشاره به محدودیت‌ها و کاستی‌های فرانتکس، آژانس مرزی کنونی اتحادیه اروپا، در جلوگیری از هرچه وخیم‌ترشدن اوضاع در مرزهای خارجی آن اتحادیه، اظهار امیدواری کرده تا آژانس جایگزین «حفاظت مرزی و ساحلی اروپایی» بتواند راهی به سوی بهبود اوضاع انسانی در مرزها و تقویت محدوده شنگن بگشاید. مقامات اروپایی حامی طرح پیشنهادی، در حالی تمهیدات جایگزین را قانونی و منطبق بر مفاد پیمان ماستریخت که متضمن معرفی تدریجی یک نظام مدیریت یکپارچه بر مرزهای خارجی است می‌دانند که دامنه اختیارات طرح جدید در صورت تصویب ازسوی کشورهای عضو اتحادیه اروپا، برخلاف سازوکار فرانتکس صرفا به هماهنگ‌سازی اقدامات حفاظت مرزی بین دولت‌ها محدود نمی‌شود. آژانس حفاظت مرزی و ساحلی اروپایی، نه‌تنها توانایی استخدام و کنترل پرسنل حفاظت مرزی در کشورهای مرزی اتحادیه اروپا، به جز بریتانیا و ایرلند را خواهد داشت، بلکه اجازه فعالیت در کشورهای اروپایی غیرعضو، ازجمله صربستان و مقدونیه را نیز دارد که به مسیر ترانزیت پناه‌جویان جنگ‌زده خاورمیانه و شمال آفریقا بدل شده‌اند. آژانس جایگزین همچنین می‌تواند پناه‌جویانی را که مدارک لازم ندارند، از خاک کشورهای اروپایی اخراج کرده و در صورت لزوم، نیروهای مرزی سایر کشورها را نیز به خدمت فرابخواند. اینها البته همه منوط به تبعیت نیروهای اتحادیه اروپا از قوانین کشور میزبان و اولویت نیروهای ملی در حفاظت روزانه از مرزهای کشورهای عضو خواهد بود که در صورت ناکافی‌بودن اقدامات در مهار موج پناه‌جویان، به‌سرعت به‌وسیله نیروهای ویژه مرزی آن اتحادیه جایگزین خواهند شد، اما درست همین شرط کفایت‌نداشتن نیروهای ملی است که می‌تواند تصویب طرح پیشنهادی را به فرایندی زمان‌بر تبدیل کند. در شرایطی که بسیاری از قدرت‌های حامی این طرح، ازجمله آلمان به دلیل مجاورت با دیگر کشورهای عضو محدوده شنگن، عملا از الزامات طرح پیشنهادی معاف خواهند بود، بسیاری از کارشناسان بر این باورند مجاب‌کردن تعداد کثیری از دیگر ۲۶ عضو پیمان شنگن برای تفویض اختیارات مرزی خود به بروکسل، احتمالا بیش از آن طول خواهد کشید که بتواند راهکاری برای مهار موج پیش‌بینی‌شده ۱.۵میلیون‌نفری پناه‌جویان در سال آینده میلادی بیندیشد. دراین‌میان، طرح پیشنهادی بیش از همه متوجه استقرار نیروهای حفاظت مرزی اروپایی در مرزهای آبی و خاکی یونان و ایتالیا، به‌عنوان دروازه ورود پناه‌جویان از ترکیه و دریاهای مدیترانه و اژه است که هر دو، از قضا، مخالف سرسخت هرگونه حاکمیت خارجی بر محدوده‌های مرزی خود هستند؛ دولت‌هایی که برخلاف تحمل بخش عظیمی از بار پناه‌جویان و ناتوانی در ساماندهی وضعیت آنان که درباره یونان، تنها به ثبت مشخصات یک‌چهارم از شمار پناه‌جویان ورودی در یک سال گذشته انجامیده تا همین هفته گذشته حتی از تن دادن به مداخله آژانس مرزی کنونی فرانتکس نیز سرباز می‌زدند. به اینها اضافه کنید مجوز آژانس حفاظت مرزی و ساحلی اروپایی در اعزام خودخواسته و یکجانبه نیروهای واکنش سریع به مرزهای خارجی اتحادیه اروپا و الزام طرح پیشنهادی برای به‌دوش‌کشیدن مسئولیت برپایی اردوگاه‌های پناهندگی به‌وسیله کشورهای مرزی که موظف‌اند تا در زمان بررسی پرونده پناه‌جویان که می‌تواند تا دو سال طول بکشد، امکانات لازم برای اسکان آنان را فراهم آورند تا دلیل مخالفت شدید دولت‌هایی مانند ایتالیا و یونان در متمرکزسازی فرایندهای کنترل مرزی محدوده شنگن را روشن‌تر از پیش دریابید؛ اختلافاتی که برخلاف سودای قدرت‌های غربی اتحادیه در تقویت هرچه بیشتر مرزهای متحد، سرنوشت دژ اروپایی را موضوع مجادلاتی فرسایشی می‌کند.

تهدید به استعفا

بن کارسون، نامزد جمهوری‌خواه انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، گفت در صورت مشاهده هرگونه انحراف از روند اصلی انتخاب، از این حزب کناره‌گیری می‌کند. رهبران ارشد جمهوری‌خواه در جلسه‌ای خصوصی درباره انتخاب نامزد این حزب تبادل‌نظر کرده‌اند. **(نیویورک‌پست)**

ادامه‌دهنده راه پدر

مریم نواز، دختر «نواز شریف»، نخست‌وزیر پاکستان، از حوزه انتخاباتی «ان ای ۴۸ اسلام‌آباد» در انتخابات پارلمانی آتی رقابت خواهد کرد. مریم نواز برای انتخابات پارلمانی سال ۲۰۱۸ میلادی نامزد حزب «مسلم‌لیگ» پاکستان شاخه «نواز» خواهد بود. **(ایسنا)**

دفاع بلر از توافق با قذافی

تونی بلر، نخست‌وزیر پیشین بریتانیا، از «توافق صحرا» با «معمر قذافی»، دیکتاتور سابق لیبی، در سال ۲۰۰۴ حمایت کرد و گفت چه‌بسا تصمیمش برای تعامل با قذافی برای آن بود که امروز سلاح‌های شیمیایی به دست داعش نیفتد. **(گاردین)**

مذاکرات صلح لیبی در ایتالیا برگزار شد

دوپاره، هزار و یک چالش

تشکیل «دولت وحدت ملی» با امید مهار گسترش نفوذ گروه «داعش» در کشورهای شمال آفریقا؛ این هدف «مذاکرات بین‌المللی صلح لیبی» بود که روز گذشته با رهبری «ایتالیا» و «ایالات متحده» در «رم» برگزار شد. نشستی که یک سال پس از آغاز مذاکرات سازمان ملل آغاز شد و «جان کری» وزیر خارجه آمریکا و «پائولو جنتیلونی»، همتای ایتالیایی او به همراه «مارتین کوبلر»، نماینده سازمان ملل در امور لیبی و دیپلمات‌ها و مقامات ارشد ۱۶ کشور عضو اتحادیه آفریقا و شورای امنیت سازمان ملل در آن حضور داشتند. هیأت‌های نمایندگی دو دولت رقیب لیبی، هفته گذشته در تونس، با حضور مارتین کوبلر، ۱۶ دسامبر را برای امضای قرارداد انتخاب کردند اما مخالفت‌ها همچنان پابرجاست. مهلت‌های توافق پیشین یک‌به‌یک سپری شدند و حالا مناطق وسیعی از این کشور نفت‌خیز در اختیار گروه‌های مسلح قرار گرفته است.

لیبی از سال ۲۰۱۱ و پس از سقوط و کشته شدن «معمر قذافی»، رهبر دیرین این کشور، درگیر خشونت و هرج و مرج بوده است. از آن زمان لیبی میان دولت منصوب سازمان ملل در شرق و دولت مستقر در طرابلس دوپاره شده و حالا هم با تهدید بزرگ و پرخطری به نام داعش روبه‌روست. به گفته یکی از مقامات ارشد وزارت امورخارجه آمریکا که به شرط ناشناس‌ماندن با رویترز گفت‌وگو کرده؛ نشست یک‌روزه رم به‌منظور تأیید توافقات گروه‌های سیاسی این کشور است، او ابراز امیدواری کرده که این نشست به مردم لیبی این اطمینان را بدهد که در مسیر خود از سوی جامعه بین‌المللی حمایت می‌شوند.

این توافق‌نامه به دولت جدید لیبی اجازه می‌دهد که از جامعه بین‌المللی برای مبارزه با حضور رو به رشد داعش در این کشور درخواست کمک نظامی کنند. داعش با حدود سه هزار نیرو، شهر «سرت» لیبی را تحت تصرف خود درآورده و به هتل و زندانی در طرابلس و میدان‌های نفتی و پست‌های بازرسی نظامی حمله کرده است. این گروه چندی پیش هم ویدیوی سربریدن ۲۱ مسیحی مصری را در ساحل لیبی منتشر کرد.

علاوه بر داعش، هرج‌ومرج و آشوب در لیبی موجی از مهاجران و پناهندگان را به دنبال داشته که از سواحل این کشور با قایق‌های زهوار دررفته و اغلب توسط قاچاقچیان به سوی اروپا می‌روند و بسیاری از آنها در مسیر این سفر پرمخاطره کشته می‌شوند. مجموعه‌ای از این مشکلات، عزم جامعه جهانی را برای تشکیل دولت وحدت ملی و ثبات در لیبی جزم کرده است، با این همه به نظر می‌رسد مذاکرات صلح تا لحظه آخر شکننده باقی می‌ماند. حتی در صورت توافق بر سر دولت وحدت ملی، این دولت جدید با چالش‌های بی‌شماری روبه‌روست، مشکلاتی از جمله اقتصاد در آستانه ورشکستگی، حضور گروه‌های شبه‌نظامی فعال و همچنین نیاز شدید به کمک‌های اولیه. از آنجایی که لیبی هیچ ارتش ملی کارآمدی ندارد، امنیت طرابلس و فراهم‌کردن نیروی نظامی برای دولت جدید مسئله‌ای کلیدی است. اگرچه ایالات متحده به حملات هوایی خود علیه ستیزه‌جویان ادامه می‌دهد و فرانسه نیز پروازهای نظارتی را انجام می‌دهد اما مقامات غربی می‌گویند که افزایش حملات هوایی یک‌جانبه علیه ستیزه‌جویان در برنامه این کشورها نیست. بیشتر کشورها مخالف حضور نیروهای زمینی خود در خاک لیبی هستند و از همین‌رو تلاش‌های اولیه احتمالا بر آموزش و کمک به نیروهای محلی متمرکز خواهد شد. یکی دیگر از معضلات لیبی، نیاز فوری به کمک‌های بشردوستانه است. آن‌طور که سازمان ملل گزارش داده، حدود دو میلیون و ۴۴۰ هزار نفر از مردم لیبی، یعنی نزدیک به ۴۰درصد از جمعیت این کشور، به حمایت و کمک‌های بشردوستانه نیازمندند. در چنین شرایطی، تشکیل دولت وحدت ملی نمی‌تواند به سروسامان‌گرفتن اوضاع این کشور آشوب‌زده منجر شود، دست‌کم در کوتاه‌مدت.

ادامه از صفحه ۴

ماجراجویی خطرناک ترکیه

تحولات داخلی دولت ترکیه نشان می‌دهد که دولت اردوغان با امنیتی‌کردن فضای کشور درصدد محدودکردن هرچه‌بیشتر آزادی‌های عمومی و حق تعیین سرنوشت مردم است تا آنجا که نتایج انتخاباتی را که در آن حزب عدالت و توسعه به مطلوب خود نرسیده بود نادیده گرفته و با برگزاری انتخابات در فضای امنیتی و عمده‌کردن خطر تروریسم، انتخابات پارلمانی را به صورتی مهندسی کرد که اقتدارگرایی را به بهانه قربانی‌کردن آزادی به ملت ترکیه تحمیل کرد. ترور فعالان حقوق‌بشر ترکیه، از جمله طاهر آلچی، رئیس کانون وکلای دیاربکر که منتسب به فعل یا ترک فعل دولت ترکیه در حفظ امنیت و آزادی شهروندان است، نمونه‌ای از سلاخی‌کردن آزادی در پای حفظ امنیت و تقویت اقتدارگرایی حزب عدالت و توسعه است. رفع مشکلات با همسایگان در قالب اصل دوم سیاست خارجی ترکیه نیز در حد یک شعار فریبنده قابل‌ارزیابی است. واقعیت تلخ این است که ترکیه درحال‌حاضر با اکثر کشورهای همسایه خود، از سیاست تنش‌افزایی تبعیت می‌کند. به دولت بشار اسد اعلان جنگ داده، به خاک عراق تجاوز کرده است، با سرنگونی هواپیمای نظامی روسیه، مناسبات دو کشور را به حالت بحرانی درآورده است، اختلافات تاریخی خود با ارمنستان و یونان را حل‌وفصل نکرده است و با عدم پایبندی به مسئولیت بین‌المللی خود، موجب تشدید بحران‌آوارگان و انتقال آن به کشورهای همسایه خود شده است. در توضیح محور سوم سیاست خارجی جدید داوودا‌وغلو متذکر شده است که ترکیه در بینش جدید خود به این نتیجه رسیده است که باید به‌جای نادیده‌گرفتن منازعات بیخ‌گوشش، برای ایجاد صلح و ثبات منطقه‌ای طولانی‌مدت ملاحظات جدیدی را مورد توجه قرار دهد. یکی از ملاحظات پیشنهادی داوودا‌وغلو، فعال‌کردن دیپلماسی منطقه‌ای و ایفای نقش میانجیگری است که در مورد تحولات سیاسی به‌کلی کنار گذاشته شده است. محور چهارم سیاست خارجی، کنارگذاشتن سیاست امنیت‌محور را در دستور کار قرار می‌دهد. مطابق این بخش از سیاست خارجی، باید طیف وسیعی از موضوعات فرهنگی، اقتصادی و دیپلماتیک برای ایجاد ثبات و امنیت به مرحله اجرا گذاشته شود. در این مورد خاص مسئله عراق و سوریه بیش از پیش مورد توجه بوده است. در راستای این بُعد از سیاست خارجی جدید، در ۱۳ اکتبر و سپس در ۲۳ دسامبر سال ۲۰۰۹ موافقت‌نامه‌ای در حوزه‌های مختلف کشتیرانی، هوانوردی، انرژی، حمل‌ونقل، امور مالی، گردشگری، آموزش، ارتباطات، برق، کشاورزی، بهداشت و صنعت مابین دو کشور سوریه و ترکیه به امضا رسید اما ترکیه در تعقیب سیاست‌های ماجراجویانه و تحت‌تأثیر توهم بازسازی عظمت امپراتوری عثمانی که به‌دنبال تحولات بهار عربی در ذهن رهبران حزب عدالت و توسعه شور و شوق زیادی ایجاد کرد، سیاست‌های سازنده واقع‌گرایانه خود را کلا به کنار نهاد. آخرین اصل سیاست جدید خارجی ترکیه، گفتمان دیپلماسی جدید انعطاف‌پذیری-سخت‌گیری است. در چارچوب این اصل منطقه‌ای ترکیه - امنیت برای همه- گفت‌وگوی سیاسی در سطح عالی، همگرایی اقتصادی و وابستگی متقابل و همزیستی فرهنگی تعریف شده است. در تعقیب این اصل ترکیه باید در بحران سوریه، بی‌طرفی خود را حفظ کرده و راه را برای گفت‌وگوی دولت سوریه با مخالفانش هموار می‌کرد. متأسفانه ترکیه با اتخاذ سیاست‌ها و ترتیبات غیرسازنده خود به یکی از مشکلات منطقه تبدیل شده و با تأکید و اصرار بر برکناری بشار اسد، اصل پنجم سیاست جدید خارجی خود که عبارت از انعطاف‌پذیری - سخت‌گیری است، را نادیده گرفته است. با توجه به رفتار و تدابیر و سیاست‌های بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و رویه شورای امنیت که به‌عنوان یک نهاد سیاسی تحت‌تأثیر منافع کشورهای عضو دائم خود عمل می‌کند، انتظار نمی‌رود که شورای امنیت سازمان ملل بتواند اقدام مؤثری علیه ترکیه به کار بگیرد. با توجه به تضاد منافع آمریکا و متحدانش از یک طرف و فدراسیون روسیه از طرف دیگر در ترتیبات امنیتی منطقه و نیاز مبرم ناتو به همکاری ترکیه در رویدادهای سوریه، بعید به نظر می‌رسد که شورای امنیت برای اعمال فشار جدی به ترکیه در چارچوب فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد قطع‌نامه‌ای علیه حضور نظامی ترکیه در عراق صادر کند. حقوق بین‌الملل از ظرفیت کافی و نهادهای بین‌المللی همچون شورای امنیت، از اراده سیاسی لازم برای اعمال فشار به دولت ترکیه برخوردار نیستند. تحت این شرایط دولت عراق باید با تکیه بر منافع قدرت ملی خود و از مسیر گفت‌وگو و ابزارهای دیپلماتیک، ترکیه را به اتخاذ تدابیر عقلانی و سازنده سوق دهد. مشکل اصلی دولت عراق این است که این کشور از سال ۲۰۰۳ تاکنون در استقرار یک حکومت فراگیر ملی دموکراتیک، به شکلی که باید، موفق نبوده است. یکی از دلایل بی‌ثباتی و ناامنی عراق که فرصت دخالت قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را در آن فراهم می‌کند، این است که کشور عراق بیش از دو دهه است که در صدر فهرست دولت‌های شکننده قرار دارد. برپایه گزارش بنیاد صلح، دولت عراق برپایه شاخص‌های ۱۲گانه این بنیاد قبل از حمله آمریکا به آن کشور تاکنون در فهرست کشورهای شکننده و ورشکسته قرار گرفته است. شاخص‌های ۱۲گانه این بنیاد عبارتند از: ۱- فشار جمعیتی، ۲- سرگردانی گسترده آوارگان و بی‌خانمان‌های داخلی، ۳- میراث ظلم و تعدی گروه‌های انتقام‌جو، ۴- خروج مداوم و مستمر نیروی انسانی از قلمرو دولت، ۵- توسعه اقتصادی نامتوازن براساس تبعیض‌های گروهی، ۶- افول اقتصادی شدید، ۷- عدم مشروعیت دولت، ۸- روند رو به افزایش بدترشدن تأمین خدمات عمومی، ۹- نقض گسترده حقوق‌بشر، ۱۰- وجود دستگاه امنیتی دولت در درون دولت، ۱۱- ظهور نخبگان جناح‌بندی‌شده، ۱۲- مداخله سایر دولت‌ها یا عوامل خارجی. دولت عراق برای تأمین امنیت خود و مقابله با تهدیدهای خارجی باید به منابع ملی خود تکیه کند و با تشکیل یک دولت فراگیر ملی و مبارزه با فساد، بی‌عدالتی و بی‌کاری و رعایت حقوق بنیادین همه عراقی‌ها و گام‌برداشتن در مسیر توسعه، عراق را از دولت شکننده و ناکام به یک دولت توانمند و مورد احترام جامعه جهانی ارتقا دهد. در این صورت هیچ کشوری نمی‌تواند با بهره‌برداری از شکاف بین مردم و حاکمیت، درصدد ماجراجویی و مداخله در آن کشور برآید.

رویداد

شلیک اخطار ناوشکن روس به سمت قایق ترکیه‌ای

● یک ناوشکن روس روز گذشته پس از نزدیک‌شدن یک قایق ماهیگیری ترکیه‌ای در دریای اژه، مجبور به شلیک هشدار شده است. به گزارش بی‌بی‌سی، وزارت دفاع روسیه اعلام کرد که یک ناوشکن این کشور روز یکشنبه برای جلوگیری از برخورد با یک قایق ماهیگیری ترکیه‌ای، مجبور به شلیک اخطار شده است. در بیانیه مسکو آمده است: «روز ۱۳ دسامبر ۲۰۱۵، خدمه کشتی گشت «اسمتلیوی» روسیه از برخورد با یک قایق ماهیگیری ترکیه‌ای در ۲۲ کیلومتری جزیره «لیمنوس»، در بخش شمالی دریای اژه جلوگیری کرد». این رویارویی زمانی رخ داده است که خدمه کشتی روس مشاهده کرده‌اند که یک قایق ماهیگیری ترکیه‌ای در حال نزدیک‌شدن به کشتی است و کمتر از یک کیلومتر با آنها فاصله دارد. به نوشته پایگاه اسپوتنیک، قایق ترک به پیام‌های رادیویی و همچنین دیگر هشدارهای کشتی روس پاسخ نداده و نهایتا ناوشکن مجبور به شلیک هشدار شده است. در پی این حادثه، «آناتولی آنتونوف» معاون وزیر دفاع روسیه فورا وابسته نظامی ترکیه در مسکو را برای ادای توضیحات احضار کرده است. در تحولی دیگر وزارت خارجه روسیه اعلام کرد «سرگئی لاوروف» وزیر خارجه این کشور در گفت‌وگوی تلفنی با «ابراهیم جعفری» همتای عراقی خود، درخصوص «تهاجم غیرقانونی» ترکیه به شمال عراق مذاکره کردند. به گزارش ایتارتاس، وزارت خارجه روسیه گفته است: ابراهیم جعفری در این گفت‌وگوی تلفنی آخرین تحولات درخصوص «تهاجم غیرقانونی نیروهای نظامی ترکیه در شمال عراق و همچنین شکایت بغداد به سازمان ملل» رایزنی کردند. طبق این گزارش، سرگئی لاوروف نیز در این گفت‌وگوی تلفنی، حمایت قاطع روسیه از حق حاکمیت و یکپارچگی عراق را اعلام کرد.

پیروزی زنان سعودی در انتخابات محلی

● برای اولین‌بار در عربستان سعودی تعدادی از کاندیداهای زن در این کشور موفق شده‌اند تا با پیروزی در انتخابات، ۱۷ کرسی شورای محلی را به خود اختصاص دهند. به گزارش بی‌بی‌سی، بر اساس گزارش کمیسیون انتخاباتی عربستان، «سلما بنت حزاب‌العتیبی» توانسته است در استان «مکه» به پیروزی برسد. هفت مرد و دو زن، از دیگر نامزدهای این حوزه انتخاباتی بوده‌اند. همچنین گزارش‌ها حاکی از پیروزی تعدادی دیگر از نامزدهای زن در دیگر نقاط این کشور از جمله «جده» و «قطیف» است. این اولین انتخابات عربستان سعودی بود که برای نخستین‌بار با حضور نامزدان زن برگزار شد. حدود هزار زن در این انتخابات نامزد شده بودند. تعداد کاندیداهای مرد در این انتخابات به ۶ هزار نفر می‌رسید.

اغتشاش خیابانی در لایپزیگ بین راست‌ها و چپ‌های افراطی

● در پی اعلام آمادگی ۶۰۰ نفر از راست‌های افراطی در شهر «لایپزیگ» واقع در شرق آلمان برای تظاهرات در روز شنبه، گروه‌های چپ این شهر تظاهرات بزرگی را علیه راست‌ها ساماندهی کردند. به گفته یک گروه دانشجویی که از دعوت‌کنندگان به این تظاهرات بوده، دوهزارو ۵۰۰ نفر از هواداران گروه‌های چپ در این تظاهرات شرکت کردند. در مقابل از میان ۶۰۰ نفری که برای تظاهرات راست‌های تندرو اعلام آمادگی کرده بودند، تنها ۱۵۰ تا ۲۰۰ نفر در تظاهرات شرکت کردند. به گفته پلیس، کسانی که لباس سیاه بر تن و نقاب بر چهره داشتند شروع به پرتاب سنگ، شیشه و مواد آتش‌زا کردند. مأموران پلیس با ماشین‌های آب‌پاش و گاز اشک‌آور با حمله‌کنندگان مقابله کردند.

درگیری ارتش و شیعیان در شمال نیجریه

● اعضای یک گروه شیعه در شمال نیجریه می‌گویند نظامیان ارتش این کشور بعد از درگیری خونین روز شنبه، محل مسکونی رهبر آنها را محاصره کرده‌اند. بنا بر گزارش گروه موسوم به «جنبش اسلامی نیجریه»، بعد از این درگیری خودروهای مسلح و نیروهای نظامی به محل سکونت «ابراهیم زکزاکی» رهبر این گروه از شیعیان در شهر «زاریا» حمله کرده‌اند. آنها می‌گویند دست‌کم پنج نفر از اعضای این گروه شیعی در این درگیری کشته شده‌اند.

تظاهرات هزاران لهستانی علیه دولت جدید

● ده‌ها هزار نفر از لهستانی‌ها در ورشو و سایر شهرهای مهم در اعتراض به نقش رئیس‌جمهور و دولت محافظه‌کار جدید به خیابان‌ها آمدند. به گزارش آسوشیتدپرس، گروه جدیدی که خود را «کمیته دفاع از دموکراسی» می‌خواند، این اعتراضات را برنامه‌ریزی کرد و احزاب اپوزیسیون به آن پیوستند. آنها بر این باورند که «آندژی دودا»، رئیس‌جمهوری لهستان و دولت جدید با انتصاب قضات جدید در دیوان قانون اساسی، قانون اساسی را زیر پا می‌گذارند.